

Komparativni nivoi cijena 37 evropskih država za 2013. godinu

Eurostat je 19. juna 2014. godine objavio komparativne nivoe cijena 37 evropskih država. Grupu od 37 evropskih država čine 28 članica EU, 3 EFTA članice (Island, Norveška i Švajcarska), zatim 4 zemlje kandidati za članstvo u EU (Crna Gora, BJR Makedonija, Srbija i Turska), Albanija i Bosna i Hercegovina.

Prikazani rezultati zasnivaju se na istraživanjima koja se sprovode u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM), kojima se prikupljaju cijene za više od 2400 potrošačkih dobara i usluga u 37 evropskih država. Projekat PKM sprovodi se pod rukovodstvom EUROSTAT-a i OECD-a.

Rezultati istraživanja su iskazani preko "indeksa nivoa cijena" koji omogućavaju poređenje cijena među zemljama u odnosu na prosjek Evropske unije. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom a ako je indeks nivoa cijena manji od 100, zemlja se smatra relativno jeftinijom u poređenju sa EU prosjekom.

U 2013. godini nivoi cijena za potrošna dobra i usluge značajno su varirali između evropskih zemljama. Tako na primjer potrošačke cijene u Danskoj su za 40% veće od evropskog prosjeka dok je najjeftinija EU članica Bugarska, čije su potrošačke cijene 48% ispod EU prosjeka.

Nivo cijena potrošnih dobara i usluga u Crnoj Gori iznosio je 56%, u Hrvatskoj 68%, Srbiji 54%, Bosni i Hercegovini 53%, a u Makedoniji 47% prosjeka EU28.

Grafik 1. Indeksi nivoa cijena među evropskim zemljama za izdatke za finalnu potrošnju domaćinstava u 2013, EU28=100

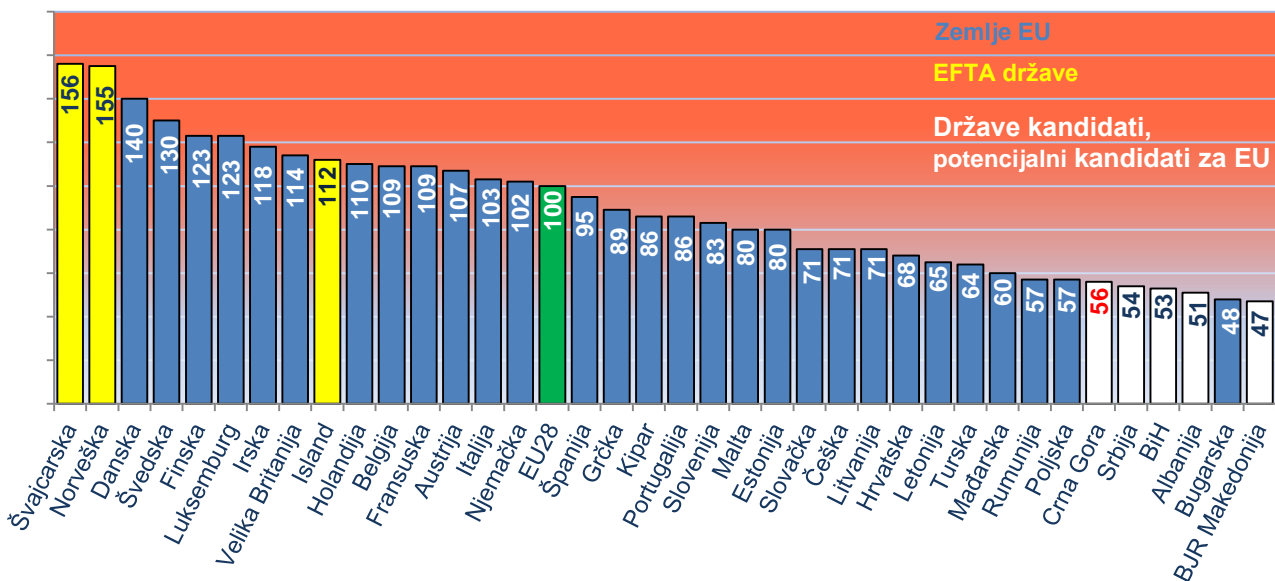

Tabela 1. Indeksi nivoa cijena za prvih 6 grupa proizvoda i usluga, 2013, EU28=100

Država	Izdaci za finalnu potrošnju domaćinstva	Hrana i bezalkoholna pića	Alkoholna pića i duvan	Odjeća	Obuća	Električna energija, gas i ostala goriva	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke
Švajcarska	156	150	120	119	118	97	96
Norveška	155	177	259	141	146	104	109
Danska	140	140	124	124	123	132	97
Švedska	130	125	141	130	131	123	109
Finska	123	123	135	118	117	94	107
Luksemburg	123	118	86	101	105	84	109
Irska	118	117	178	98	93	108	85
Velika Britanija	114	101	161	93	91	98	116
Island	112	120	171	137	140	64	118
Holandija	110	97	108	105	114	111	100
Belgija	109	112	96	106	109	100	101
Fransuska	109	108	108	104	104	92	111
Austrija	107	122	90	97	102	106	108
Italija	103	112	98	107	109	117	112
Njemačka	102	108	90	102	105	117	95
EU28	100	100	100	100	100	100	100
Španija	95	93	87	87	91	106	95
Grčka	89	102	92	94	96	98	92
Kipar	86	108	97	89	93	117	95
Portugal	86	90	86	95	96	110	90
Slovenija	83	99	83	98	90	90	84
Estonija	80	88	83	106	118	81	85
Malta	80	100	99	94	103	89	100
Litvanija	71	87	84	103	104	73	73
Slovačka	71	88	80	99	92	94	76
Češka	71	84	78	91	86	87	69
Hrvatska	68	93	77	94	86	71	71
Letonija	65	78	73	101	104	81	70
Turska	64	85	100	68	67	80	64
Mađarska	60	80	66	75	84	71	60
Rumunija	57	69	74	87	95	57	62
Poljska	57	62	73	90	83	69	59
Crna Gora	56	78	57	96	106	57	56
Srbija	54	75	53	98	99	46	67
BiH	53	75	50	92	86	52	53
Albanija	51	69	42	69	75	59	68
Bugarska	48	69	59	82	75	53	50
BJR Makedonija	47	59	38	77	80	55	57

Izvor: EUROSTAT

Tabela 1. prikazuje indekse nivoa cijena za 6 važnih grupa proizvoda i usluga: “Hrana i bezalkoholna pića”, “Alkoholna pića i duvan”; “Odjeća”; “Obuća”; “Električna energija, gas i ostala goriva”; “Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke”.

Osjenčena polja označavaju najveće i najniže indekse nivoa cijena po grupama proizvoda između 37 zemalja učesnica ovog projekta. Norveška je najskuplja zemlja za skoro sve navedene grupe proizvoda i usluga, dok su Danska i Island najskuplje zemlje za “Električnu energiju, gas i ostala goriva”, odnosno “Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke”.

Makedonija ima najniži indeks cijena za hranu, alkoholna, bezalkoholna pića i duvan; Turska za odjeću i obuću, a Srbija za električnu energiju. Za grupu "Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke", Island i Velika Britanija imaju najviši nivo cijena, dok su ovi proizvodi najjeftiniji u Bugarskoj.

Za grupe "Odjeća" i "Obuća", Crna Gora pokazuje indeks nivoa cijena od 96, odnosno 106 indeksnih poena u odnosu na EU28=100. Proizvodi u grupi "Hrana i bezalkoholna pića" su, sa 78 odsto evropskog prosjeka, u Crnoj Gori skuplji nego u Srbiji (75%), Bosni i Hercegovini (75%), Makedoniji (59%), dok su jeftiniji u odnosu na Hrvatsku, u kojoj indeks nivoa cijena za navedenu grupu proizvoda iznosi 93% prosjeka EU28.

Indeks nivoa cijena električne energije, gasa i ostalih goriva za Crnu Goru iznosi 57% prosjeka EU28, dok je taj indeks najniži u Srbiji, sa 46 indeksnih poena u odnosu na evropski prosjek.

Tabela 2. Indeksi nivoa cijena za preostalih 6 grupa proizvoda i usluga, 2013, EU28=100

Država	Izdaci za finalnu potrošnju domaćinstva	Aparati za domaćinstvo	Električni uređaji	Motorna vozila	Transportne usluge	Komunikacije	Restorani i hoteli
Švajcarska	156	112	94	106	114	124	152
Norveška	155	121	111	160	146	95	189
Danska	140	112	113	155	117	97	149
Švedska	130	119	110	108	129	84	146
Finska	123	109	109	114	134	78	128
Luksemburg	123	94	94	95	114	94	107
Irska	118	94	105	111	119	119	128
Velika Britanija	114	109	102	97	131	111	108
Island	112	149	141	117	149	100	123
Holandija	110	97	103	117	109	128	115
Belgija	109	107	107	103	95	124	116
Fransuska	109	105	104	104	103	103	111
Austrija	107	95	95	104	109	102	106
Italija	103	102	99	97	83	106	110
Njemačka	102	96	94	98	110	84	97
EU28	100	100	100	100	100	100	100
Španija	95	102	99	101	95	147	91
Grčka	89	90	103	94	89	127	88
Kipar	86	115	113	92	91	65	97
Portugal	86	92	99	116	77	120	77
Slovenija	83	100	101	88	76	91	86
Estonija	80	93	104	87	76	69	77
Malta	80	140	113	101	98	85	89
Litvanija	71	92	97	88	67	80	75
Slovačka	71	91	94	84	56	131	68
Češka	71	90	92	81	64	105	58
Hrvatska	68	96	103	94	70	83	74
Letonija	65	93	100	88	60	58	64
Turska	64	94	96	108	55	88	78
Mađarska	60	75	94	86	65	116	53
Rumunija	57	80	101	87	41	73	52
Poljska	57	79	86	85	57	68	75
Crna Gora	56	88	97	87	42	81	63
Srbija	54	89	90	84	51	59	50
BiH	53	90	97	85	71	72	59
Albanija	51	101	103	79	43	95	42
Bugarska	48	83	95	85	45	78	47
BJR Makedonija	47	77	92	85	43	74	42

Izvor: EUROSTAT

Tabela 2. prikazuje indekse nivoa cijena preostalih 6 grupa proizvoda i usluga: "Aparati za domaćinstvo", "Električni uređaji", "Motorna vozila", "Transportne usluge", "Komunikacije" i "Restorani i hoteli".

Island je od 37 zemalja učesnica najskuplja zemlja za grupe proizvoda "Aparati za domaćinstvo" i "Električni uređaji", dok su Mađarska i Poljska najjeftinije zemlje za navedene grupe proizvoda.

"Motorna vozila" prema navedenim podacima su najskuplja u Norveškoj, a najjeftinija u Albaniji.

Što se tiče proizvoda i usluga u grupama "Transportne usluge" i "Hoteli i restorani", Island i Norveška pokazuju najviši nivo cijena, dok je najniži nivo cijena zabilježen u Rumuniji i Makedoniji i Albaniji.

Najviši i najniži indeks nivoa cijena za "Komunikacije" imaju Španija i Letonija, u poređenju svih 37 zemalja učesnica, dok je među zemljama iz regiona najniži nivo cijena za navedenu oblast zabilježen u Srbiji.

Posmatrajući Crnu Goru, indeksi nivoa cijena za grupe proizvoda "Aparati za domaćinstvo" (88), "Električni uređaji" (97), "Motorna vozila" (87) su blizu prosjeka EU, i ne odstupaju značajno od cijena navedenih grupa proizvoda u regionu.

Konačno, najniži nivoi cijena za grupu "Restorani i hoteli" su zabilježeni u Makedoniji i Albaniji, sa 42 indeksna poena u odnosu na prosjek EU, dok za Crnu Goru ovaj indeks iznosi 63 odsto evropskog prosjeka.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci u ovom saopštenju su proizvedeni su od strane EUROSTAT-a/OECD-a kao rezultat istraživanja koje ove dvije institucije sprovode u saradnji sa nacionalnim statističkim institucijama u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM). Ukupno se sprovodi 6 istraživanja pri čemu se svako istraživanje odnosi na određenu grupu proizvoda i usluga. Kompletan ciklus istraživanja traje tri godine, a godišnje se sprovedu dva istraživanja. Cijene korišćene u ovom istraživanju su prikupljane 2011, 2012 i 2013 godine. Cijene prikupljene 2011 i 2012 godine upotrebom indeksa potrošačkih cijena su prevedene na 2013 godinu. Indeksi nivoa cijena prikazanih u ovom saopštenju se zasnivaju na prosječnim godišnjim cijenama, koje su se prikupljale za 2400 proizvoda i usluga.

Metodološki priručnik o Paritetu kupovne moći dostupan je na Eurostatovom sajtu:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-BE-06-002

PKM u svom najjednostavnijem obliku predstavljaju cjenovne odnose, kojima se pokazuje odnos cijena izraženih u nacionalnim valutama istih dobara i usluga u različitim zemljama.

Na primjer, ako je cijena hamburgera u Francuskoj 2,84 eura, a u Velikoj Britaniji 2,20 funti, PKM za hamburger između Francuske i Velike Britanije iznosi 2,84 eura prema 2,20 funti ili 1,29 eura za jednu funtu. Drugim riječima, za svaku funtu potrošenu na hamburger u Velikoj Britaniji, potrebno je potrošiti 1,29 eura u Francuskoj za hamburger istog kvaliteta i količine.

Paritet kupovne moći je sredstvo za prevođenje nacionalnih valuta u zajedničku valutu koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta.

Indeksi nivo cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Paritet kupovne moći je efikasno sredstvo u međunarodnim poređenjima bruto domaćeg proizvoda. Budući da uključuje i uticaj cijena, ovaj indikator najbolji je pokazatelj privrednog stanja u nekoj državi.

**Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814**

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

Tel. +382-20-230 805

contact@monstat.org